

Til Utdannings- og Forskningskomiteen

NHO Byggenæringens høringssvar til - En mer praktisk skole. Bedre læring, motivasjon og trivsel på 5.-10. trinn Meld. St. 34 (2023-2024)

NHO Byggenæringen er en paraplyorganisasjon for 12 bransjer og representerer størstedelen av verdikjeden fra byggherrer, entreprenører, industri og håndverksbedrifter. NHO Byggenæringen representerer ca. 3450 medlemsbedrifter og over 72 000 årsverk. Majoriteten av dem som arbeider i utførende del av bygge- og anleggsnæringen er faglærte. Bygg- og anleggsgagnene står for ca. 11 500 av nåværende løpende lærekontrakter, og er det største programområdet målt i antall lærekontrakter.

Bygge- og anleggsnæringen vil ha et stort framtidig behov for arbeidskraft. Ifølge framskrivninger publisert i en ny Fafo-rapport (*Arbeidstakere i byggenæringen 2015-2022*), vil næringen ha behov for å rekruttere 4300 nye medarbeidere årlig fram til 2040, kun som følge av pensjonsavgang.

NHO Byggenæringen er positive til mange av tiltakene i Stortingsmeldingen. En mer praktisk grunnskole er et viktig tiltak for at flere ungdommer gjør riktige valg av videregående utdanning, og gjennomfører fram til fag- og svennebrev. Mer arbeidslivsfag og samarbeid med arbeidslivet om yrkesrettede erfaringer, vil også bidra til at ungdommer er mer forberedt på hverdagen som venter dem når de for første gang skal ut i praksis, eller påbegynner sin læretid.

NHO Byggenæringen ønsker med dette å gi innspill til følgende områder:

4.2 Styrke praktiske læringsarenaer

Sløydsalen – en viktig læringsarena

Halvparten av elevene i grunnskolen går videre på yrkesfag, og mange trenger å styrke de praktiske ferdighetene. NHO Byggenæringen er derfor positive til at det skal utvikles et nasjonalt program for mer praktisk læring i skolen.

Sløydfaget bidrar til økt trivsel, kreativitet og mestring, samtidig som det utdanner fremtidens fagarbeidere. Likevel vies sløyd og behovet for flere sløydsaler lite plass i stortingsmeldingen, noe som vekker bekymring.

En undersøkelse fra Norske Trevarer i desember 2023 viser at 65 % av norske skoler mangler økonomi til å tilby tilfredsstillende sløydopplæring, selv om 90 % av elevene ønsker mer av dette faget. Undersøkelsen viser også at over halvparten av skolene mangler lærerressurser, og 40 % mangler eller har ødelagt utstyr. Dette er en del av en bredere trend hvor praktiske fag nedprioriteres i norsk skole.

Sløyd er et viktig fag for å utvikle praktiske ferdigheter. Det er et fag hvor ungdommer kan erfare nye interesser og talenter. Sløydsalen er også en arena for praktisk undervisning i andre fag. Tenk hva man kan lære om praktisk geometri og matte i en sløydsal.

Vi trenger et sløydsal-løft i norske skoler. Til tross for at regjeringen vil videreføre bevilgning på 127 millioner kroner til utstyr for praktiske fag i 2025, og en rentekompensasjonsordning på 8 milliarder over 8 år, frykter vi med utgangspunkt i svarene fra undersøkelsen at dette ikke er tilstrekkelig.

NHO Byggenæringen mener:

Sløydfagets rolle for en mer og praktisk grunnskole må framheves i stortingsmeldingen. Kommunene må oppfordres til å etablere nye sløydsaler der de i dag ikke finnes. Stortinget må følge opp dette med å øke bevilgningene til utstyr til praktiske fag i Statsbudsjettet for 2025.

4.2.2 – 4.4.2 Utvikling av praktisk læring

Nasjonalt senter for yrkesfag - en viktig ressurs for en mer praktisk grunnskole

Stortingsmeldingen omtaler styrking av eksisterende nasjonale sentre som tiltak for å gjøre opplæringen mer praktisk. Nylig varslet regjeringen om opprettelse av Nasjonalt senter for yrkesfag. I et nasjonalt program for mer praktisk læring må arbeidslivet inkluderes i utvikling av praksisnære arenaer for tverrfaglig samarbeid. Her bør Nasjonalt senter for yrkesfag inkluderes i listen over sentre som vil spille en viktig rolle i programmet.

Yrkesfaglig utdanning er et samarbeid og delt ansvar mellom skole og arbeidsliv. Her finnes det allerede etablerte samarbeidsformer. Kunnskap om disse samarbeidsformene bør også nyttiggjøres i grunnskolen. Nasjonalt senter for yrkesfag bør blant annet ha en rolle som formidler til skolene av beste praksis for samarbeid mellom skole og arbeidsliv.

NHO Byggenæringen støtter et forslag om å gjøre det obligatorisk å tilby opplæring i arbeidslivsfaget. Igjen vil vi peke på nasjonalt senter for yrkesfag som ressurs i utvikling av gode tilbud som gir praktisk opplæring, samt gir elevene innføring i arbeidslivet.

NHO Byggenæringen mener:

Nasjonalt senter for yrkesfag bør fremheves som et av de nasjonale sentrene som vil spille en viktig rolle i utvikling av en mer praktisk skole, og derfor er prioritert som et av de sentrene som i første omgang skal utvikles og styrkes.

5.4.4 Forsering i yrkesfaglig opplæring

NHO Byggenæringen støtter i utgangspunktet et initiativ som muliggjør yrkesfaglig forsering. En forutsetning er ved forsering, med mål om fag- eller svennebrev som sluttkompetanse, at kvaliteten i utdanningen opprettholdes.

6.4.3 Utdannings- og yrkesrådgivning

Arbeidslivet må med i samarbeidsmodeller for yrkesrådgivning

NHO Byggenæringen har lenge etterlyst en styrking av rådgivningstjenesten i ungdomsskolen. Frafallet i yrkesfaglig opplæring er uakseptabelt stort. Årsakene til frafallet vet vi er sammensatt. Bedre rådgivningstjeneste, sammen med mer praktisk opplæring vil være et viktig tiltak for at flere ungdommer velger riktig utdanningsprogram og blir i skolen i stedet for å slutte på grunn av feilvalg.

Regjeringen vil satse på modeller for utprøving av ulike modeller for samarbeid mellom karrieresentrene, ungdomsskole og videregående skole for å styrke utdannings- og yrkesrådgivning. Enhver samarbeidsmodell om yrkesrådgivning med mål om å styrke arbeidslivskunnskap, samarbeid med arbeidslivet samt gi råd ut ifra realiteten om utøvelsen av et yrke må også inkludere arbeidslivet. Her bør man se til opplæringskontorene for relevant yrkesveiledning innenfor de ulike yrkesfagene.

NHO Byggenæringen mener:

For å styrke utdannings- og yrkesrådgivningen må arbeidslivet inkluderes i enhver samarbeidsmodell. Her bør man særlig se til opplæringskontorene, for informasjon om de yrkesfaglige utdanningsretningene.

Med vennlig hilsen

Kjetil Tvedt

Direktør for kompetanse NHO Byggenæringen